

KÚRIA

Bhar.I.1320/2015/47. szám

A Kúria Budapesten, a 2016. év január hó 12. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az emberölés büntette és más bűncselekmény miatt indított büntetőügyben a másodfellebbezéseket elbírálv a Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.399/2014/61. számú ítéletének I. rendű, II. rendű és III. rendű vádlottakra vonatkozó részét helybenhagyja.

A vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztésbe beszámítja az általuk a másodfokú határozat kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt is.

Kötelezi a harmadfokú eljárás során felmerült bűnügyi költségből I. rendű vádlottat 315.753.- (háromszáztizenötezer-hétszázötvenhárom) forint, II. rendű vádlottat 54.320.- (ötvennégyezer-háromszázhusz) forint és III. rendű vádlottat 50.800.- (ötvenezer-nyolcszáz) forint megfizetésére.

I n d o k o l á s

A Budapest Környéki Törvényszék a 2013. augusztus 6. napján kihirdetett 8.B.101/2010/1010. számú ítéletével

- az I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés büntettségében, részben mint tettet, részben mint társtettet, részben mint bűnsegédet [1978. évi IV. törvény 166. § (1) és (2) bekezdés a), c), d), f) és i) pont], 2 rendbeli rablás büntettségében, mint társtettet [1978. évi IV. törvény 321. § (1) és (3) bekezdés a) és c) pont], lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés büntettségében, mint társtettet [1978. évi IV. törvény 263/A. § (1) bekezdés a) pont] és haditechnikai termékkel visszaélés büntettségében, mint társtettet

[1978. évi IV. törvény 263/B. § (1) bekezdés b) pont], ezért őt halmazati büntetésül mint bünszervezetben elkövetőt életfogytig tartó fegyházbüntetésre és a közügyektől tíz év eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható;

- a II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés büntettségében, részben mint társtettes, részben mint bűnsegédet [1978. évi IV. törvény 166. § (1) és (2) bekezdés a), c), d) f) és i) pont], 2 rendbeli rablás büntettségében, mint társtettes [1978. évi IV. törvény 321. § (1) és (3) bekezdés a) és c) pont], lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés büntettségében, mint társtettes [1978. évi IV. törvény 263/A. § (1) bekezdés a) pont] és haditechnikai termékkel visszaélés büntettségében, mint társtettes [1978. évi IV. törvény 263/B. § (1) bekezdés b) pont], ezért őt halmazati büntetésül mint bünszervezetben elkövetőt életfogytig tartó fegyházbüntetésre és a közügyektől tíz év eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható;

- a III. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés büntettségében, mint társtettes [1978. évi IV. törvény 166. § (1) és (2) bekezdés a), c), d), f) és i) pont], 2 rendbeli rablás büntettségében, mint társtettes [1978. évi IV. törvény 321. § (1) és (3) bekezdés a) és c) pont], lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés büntettségében, mint társtettes [1978. évi IV. törvény 263/A. § (1) bekezdés a) pont] és haditechnikai termékkel visszaélés büntettségében, mint társtettes [1978. évi IV. törvény 263/B. § (1) bekezdés b) pont], ezért őt halmazati büntetésül mint bünszervezetben elkövetőt életfogytig tartó fegyházbüntetésre és a közügyektől tíz év eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható;

- a IV. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés büntettségében, mint bűnsegédet [1978. évi IV. törvény 166. § (1) és (2) bekezdés a), c), f) és i) pont], és ezért őt, mint bünszervezetben elkövetőt tizenhárom év fegyházbüntetésre és a közügyektől tíz év eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.

Emellett rendelkezett a vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről, a bejelentett polgári jogi igényekről, az eljárási illeték és a bűnügyi költség viseléséről.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész a IV. rendű vádlott terhére a büntetésének súlyosítása érdekében; az I. rendű vádlott és védője, a II. rendű vádlott és védője elsősorban az ítélet hatályon kívül helyezése, másodsorban részben a vádlottak egyes cselekmények alóli felmentése, részben egyes cselekmények eltérő minősítése és a kiszabott büntetés enyhítése végett; a III. rendű vádlott ugyancsak az ítélet hatályon kívül helyezéséért, védője pedig a vádlott felmentéséért; a IV. rendű vádlott és védője a tényállás X.

pontjában írt cselekmény alóli felmentéséért, egyebekben az ítélet hatályon kívül helyezéséért jelentett be fellebbezést, a védő emellett a minősítést is támadta.

A bejelentett fellebbezésekre tekintettel másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2015. május 8. napján kihirdetett 5.Bf.399/2014/61. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta:

- I. rendű, II. rendű és III. rendű vádlottak bűnösségét megállapította további 4 rendbeli társtettesként elkövetett személyi szabadság megsértésének büntettségében is [1978. évi IV. törvény 175. § (1) bekezdés, amelyből 2 rendbeli a (3) bekezdés a) pontja szerint, 2 rendbeli a (3) bekezdés a) és e) pontja szerint minősül],

- I. rendű, II. rendű és III. rendű vádlottak élet elleni cselekményét - azt társtettesként elkövetett emberölés büntettségének megnevezve - az 1978. évi IV. törvény 166. § (1) és (2) bekezdés j) pontja szerint is, a vagyon elleni cselekményüket az 1978. évi IV. törvény 321. § (1) és (4) bekezdés a) pontja szerint, míg a közbiztonság elleni bűncselekményeiket egységesen társtettesként elkövetett lőfegyverrel és lőszerezéssel visszaélés büntettségének minősítette,

- az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű vádlottak ellen a magánlaksértés büntette [1978. évi IV. törvény 176. § (1), (2) bekezdés a), b) és d) pont, (4) bekezdés] miatt indult büntetőeljárást megszüntette,

- a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezte, és e rendelkezés tekintetében az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét valamennyi vádlottra vonatkozóan helybenhagyta, kijavítva az első fokú tárgyalási napok megjelölését, emellett rendelkezett a vádlottak által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől előzetes letartóztatásban töltött idő beszámításáról és a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viseléséről.

Megállapította, hogy a Budapest Környéki Törvényszék ítélete IV. rendű terheltre vonatkozó részében - a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés kivételével - a Fővárosi Ítéltábla ítéletével 2015. május 8. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

.-.-.-.

A másodfokú bíróság ítélete ellen I. rendű, II. rendű és III. rendű

vádlottak, valamint a védők az ítélet kihirdetését követően fellebbezést jelentettek be.

Bár a Be. 367/A. § (4) bekezdése kötelezően előírja, hogy a védőnek a másodfokú határozat ellen bejelentett fellebbezését a közléstől számított nyolc napon belül írásban meg kell indokolnia, ennek az I. és a III. rendű vádlott védője csak késedelmesen, a II. rendű vádlott védője pedig a nyilvános ülésig egyáltalán nem tett eleget; utóbbi védő írásbeli indokolását csak a nyilvános ülésen csatolta.

Az I. rendű vádlott fellebbezését írásban maga is megindokolta, és abban az első és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésére tett indítványt, ahogy védője is, egyben a minősítést is támadva; a III. rendű vádlott fellebbezését ugyancsak írásban indokolta, és abban elsősorban felmentését, másodsorban - ahogy védője is - ugyancsak az első és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

A nyilvános ülésen valamennyi vádlott és védő az első és másodfokú határozat hatályon kívül helyezését és az első fokon eljáró bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

.-.-.-.

A Legfőbb Ügyészség indítványában arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az I. Helyszínen elkövetett fegyveres rablás kapcsán a négy sértett sérelmére elkövetett személyi szabadság megsértésének büntettét megvalósító cselekményt lényegében értékelési körébe vonta és rendelkezett a vádlottak bűnösségéről, amikor cselekményüket a rablási erőszak részeként, illetve a gyermekekkel szemben történő fellépést súlyosító körülményként értékelve az anyagi halmazatot nem látta megállapíthatónak. Utalt arra is, hogy a másodfokú bíróság indokolásában ugyancsak eltérő minősítésre hivatkozott.

Kifejtette, hogy amennyiben a bíróság a törvényes vád alapján eljárva - és azt kimerítve - megállapítja, hogy a vád tárgyává tett cselekményeket a vádlottak elkövették, annak eldöntése, hogy a tényállásban foglalt cselekmények több törvényi tényállást is kimerítettek-e, valójában nem a bűnösségről, hanem a jogi minősítésről szóló állásfoglalás, és a Be. 386. § (1) bekezdése csak a bűnösség körében hozott eltérő döntés esetén biztosít a harmadfokú jogorvoslatra lehetőséget, a jogi minősítés körébe tartozó eltérő értékelés a harmadfokú eljárást nem alapozza meg.

Álláspontja szerint a másodfokú bíróság ítéletének rendelkező részében a vádlottak bűnösségének kimondása további négy rendbeli büncselekményben az anyagi halmazat ellenére lényegében minősítés-változtatás, ezért az a harmadfokú eljárás lehetőségét nem teremti meg.

Ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria a vádlottak és a védők által bejelentett fellebbezést mint törvényben kizártat utasítsa el, és állapítsa meg a másodfokú bíróság határozatának jogerőre emelkedését a másodfellebbezéssel érintett vádlottak tekintetében is (BF.3448/2011/26-27-28.).

.-.-.-.

A Kúriának a fentiekre figyelemmel elsősorban azt kellett vizsgálnia, hogy a harmadfokú eljárás törvényi feltételei a felülbírált ügyben fennállanak-e.

A Be. 386. § (1) bekezdés b) pontja szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz, ha a másodfokú bíróság olyan cselekmény miatt állapította meg a vádlott bűnösségét, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

A másodfellebbezést tehát ilyenkor az teszi lehetővé, hogy a másodfokú ítélet folytán a bűnösség köre bővül.

Töretlen a bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy a másodfokú bíróság ítélete ellen a fellebbezési jog megnyílik, ha a másodfokú bíróság a vádlott bűnösségét olyan, az elsőfokú bíróság által megállapított bűncselekménnyel anyagi halmazatban álló cselekmény miatt is megállapítja, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

A harmadfokú eljárás ugyanakkor kizárt, ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva azért állapít meg további bűnösséget, mert tévesen az elsőfokú bíróság által elbírált bűncselekménnyel anyagi halmazatban megvalósítotttnak tart olyan, az elbírált cselekménnyel valójában alaki halmazatban álló cselekményt, amelynek minősítését ugyan elmulasztotta az elsőfokú bíróság, azt azonban ténylegesen már elbírált (BH 2014.44.).

Az elsőfokú ítélet tényállásának I. pontja szerint a III. rendű vádlott - miután a vádlottak hozzájutottak a lemezszekrényben tárolt fegyverekhez - átkísérte kk. **sértett1.-t** a nappaliból a hálósobába, ahol a II. rendű vádlott az ágyra fekvő sértett kezét is hátrakötötte, ahogy édesanyját és húgát, majd mielőtt a vádlottak eltávoztak volna a megszerzett fegyverekkel, az I. rendű vádlott a nála lévő ragasztószalaggal leragasztotta a nappaliban, az ágy mellett fekvő **sértett2.** száját is. Majd a vádlottak „...azt követően, hogy a sértetteket megkötözték, valamennyien távoztak a házból..” (ítélet 34. oldal utolsó, 35. oldal második bekezdése).

Az ítélet indokolásában pedig az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a vádlottak a fegyverek megszerzése érdekében tanúsítottak

erőszakot, illetve fenyegetést a felnőttkorú sértettekkel szemben, és bár további két személy - a gyermekek - sérelmére is megvalósították ezt az erőszakos magatartást, ez csak súlyosító körülményként értékelhető a terhükre, mivel a rablási cselekmény már azzal befejezetté vált, hogy a felnőttkorú sértettekkel szemben külön-külön kényszerítő magatartást tanúsítottak (ítélet 864. oldal harmadik bekezdés)

A sértettnek az elvételt célzó lefogása, illetőleg az elvétel véghezvitele alatti fogvatartása miatt a rablás büntette mellett valóban nincs helye a személyi szabadság büntette megállapításának; ilyenkor a két bűncselekmény halmazata csupán alaki és látszólagos. A sértettel szemben a rablás befejezése, tehát az elvétel megtörténte után - és nem az elvett dolog megtartása végett - alkalmazott erőszak azonban már nem része a rablásnak, hanem attól elkülönülő magatartás.

Ahogy arra a másodfokon eljáró ítélőtábla is utalt, egységes a bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy amennyiben a rablás befejezését követően az elkövetők úgy távoznak, hogy a sértettet összekötözött lábbal, mozgásképtelenül hagyják a helyszínen, a rablás és a személyi szabadság megsértésének büntette valóságos anyagi halmazatot képez (EBH 2012.B.6.). Erre egyébként a Kúria számos más - ugyancsak közzétett - döntésében is rámutatott (BH 1994.65., BH 2005.128., BH 2009.190. és BH 2013.58.).

A tényállás alapján pedig egyértelmű, hogy miután a vádlottak a rablási cselekmény végrehajtása során a sértetteket személyi szabadságuktól a dolog elvétele érdekében megfosztották, ezt az állapotot a dolog elvételét követően a helyszínt elhagyva is fenntartották, így a rablás büntettével valódi anyagi halmazatban állóan a személyi szabadság megsértésének büntettét is megvalósították.

Ezt a cselekményt tartalmazta a vádirat és az irányadó tényállás is.

A másodfokú bíróság indokolásában ugyan - tévesen - valóban úgy fogalmazott, hogy a vádlottak utóbbi cselekménye személyi szabadság megsértésének is minősül, azonban nem hagyott kéltiséget az indokolás afelől, hogy a rablási cselekmény befejezését követően tanúsított vádlotti magatartás miatt állapította meg az ítélőtábla a vádlottak bűnösségét a rablási cselekményekkel anyagi halmazatban álló, négy rendbeli személyi szabadság megsértésének büntettében is.

Azaz az első fokon eljáró törvényszék nem vonta a bűnösség körébe a vádlottaknak azt a cselekményét, amellyel a négy sértettet

megkötözve magukra hagyták, így az nem tartozhat csupán a minősítés körébe, és erre figyelemmel a másodfokú bíróság határozatában nem csupán az elsőfokú ítéletben elbírált cselekmény minősítését változtatta meg.

Erre tekintettel a másodfellebbezés lehetősége megnyílt, és a másodfokú ítélet ellen bejelentett védelmi fellebbezések joghatályosak.

.-.-.-.

A Kúria a másodfellebbezések elbírálására a Be. 391. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tűzött ki.

A nyilvános ülésen a vádlottak és a védők fellebbezésüket fenntartották, és annak célját az előzőekben már kifejtettek szerint jelölték meg. Fellebbezésük indokait az írásban már korábban benyújtott, illetve a nyilvános ülésen becsatolt beadványukban kifejtettekkel egyezően terjesztették elő.

A Legfőbb Ügyészség képviselője írásban előterjesztett indítványát fenntartotta.

.-.-.-.

A Kúria, mint harmadfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet a Be. 387. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel az azt megelőző első és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy ugyan az elsőfokú bíróság több eljárási szabályt is megsértett, ezeket azonban nagyobb részt maga is észlelte és eljárásában ki is küszöbölte. A ki nem küszöbölt szabálysértéseket a másodfokon eljáró ítélőtábla rendkívüli alapossággal megvizsgálta, és arra az álláspontra helyezkedett, hogy az elsőfokú bíróság feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést nem követett el, az ún. relatív eljárási szabálysértések pedig nem voltak olyan súlyúak, amelyek az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolták volna; sem külön-külön, sem összességükben nem akadályozták és befolyásolták az érdemi felülbírálatot.

A Kúria osztotta az ítélőtábla álláspontját, egyben megállapította, hogy a másodfokú bíróság maradéktalanul betartotta az eljárási törvény rendelkezéseit, eljárási szabályt nem sértett.

Miután azonban a vádlottak és a védők számos, részben feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező, részben relatív eljárási

szabálysértésre hivatkoztak, ezek kapcsán - a másodfokon eljárt ítélőtábla által is kifejtetteket megerősítve - a Kúria a következőkre mutat rá:

A védők és a vádlottak által is kifejtettek szerint feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést követett el az első fokon eljárt törvényszék, amikor a 2011. március 30. napján tartott tárgyaláson védenca és a II. rendű vádlott kihallgatásakor a IV. rendű vádlott védője nem volt jelen. (A másodfokú bíróság ítéletének 106. oldalán az utolsó bekezdésében - nyilvánvaló elírás folytán - az első tárgyalás napjaként 2010. március 30. szerepel, ez azonban az iratokból megállapíthatóan helyesen 2011. március 30.)

A Be. 373. § (1) bekezdés II. d) pontja alapján valóban feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés az, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek részvétele a törvény értelmében kötelező. Amennyiben ez a szabálysértés az első fokú eljárásban valósult meg, az a Be. 399. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel a harmadfokú eljárásban az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezi.

A tárgyalási jegyzőkönyvek tanúsága szerint azonban az I. rendű vádlott védője, illetőleg az általa megbízott helyettesítő védő valamennyi tárgyalási napon jelen volt, azaz a hivatkozott eljárási szabálysértés I. rendű vádlott tekintetében nem valósulhatott meg. Ugyanez irányadó a II. és a III. rendű vádlottra.

Azaz a védők erre az eljárási szabálysértésre annak ellenére hivatkoztak, hogy az még akkor sem érintette védencüket, ha megvalósult.

A Be. 387. § (5) bekezdése lehetővé teszi, hogy a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel nem érintett vádlottra vonatkozó részét is hatályon kívül helyezze.

Azonban a 385. § szerint a harmadfokú eljárásban a másodfokú bírósági eljárásról szóló XIV. Fejezet rendelkezéseit a harmadfokú eljárásról szóló fejezetben foglalt eltérésekkel kell értelemszerűen alkalmazni. A Be. - másodfokú eljárásban irányadó - 349. § (2) bekezdése szerint pedig a jogerő feloldása mellett akkor van helye a fellebbezéssel nem érintett vádlott felmentésének, illetve a bűncselekmény enyhébb minősítése folytán törvénysértően súlyos büntetés, a büntetés helyett alkalmazott intézkedés enyhítésének vagy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének rá vonatkozóan is, ha a fellebbezéssel érintett vádlott tekintetében is ugyanígy határoz a fellebbviteli bíróság.

Miután eltérő szabályt a Be. - harmadfokú eljárásról rendelkező -

XV. Fejezete nem tartalmaz, ez a rendelkezés irányadó a harmadfokú eljárásban is.

Azaz miután a hivatkozott, hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés sem az I. rendű, sem a II. rendű, sem a III. rendű vádlott tekintetében nem valósult meg, nincs törvényes lehetőség ebből az okból rájuk nézve az első, illetve másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésére.

A teljesség kedvéért utal arra is a Kúria, hogy a védőnek egyébként sincs törvényes lehetősége a nem általa védett terhelt érdekében indítvány előterjesztésére.

Ugyanez irányadó a vádlottakra is.

Ezen túlmenően ez az eljárási kifogás nem is helytálló. Ahogy arra a másodfokú bíróság is utalt: a tárgyalásnak a IV. rendű terhelt védőjének távolléte alatt folyt részében a törvényszék az I. és II. rendű vádlott személyi adatait vette fel, illetve eljárási jogaikra oktatta ki őket, sem a vádlottak kihallgatására, sem más bizonyítás felvételére nem került sor. Így ez a IV. rendű vádlottat nem érintette.

Emellett a Be. 281. § (4) bekezdése lehetővé teszi, hogy a bíróság a több vádlott ellen folyó eljárásban a vádlott távollétében is megtartsa a tárgyalásnak azt a részét, amely őt nem érinti, ahogy a védő távollétében is sor kerülhet ilyenkor erre akkor is, ha a védelem kötelező.

Ezen túlmenően - ahogy arra az I. rendű vádlott védője fellebbezése indokolásában maga is hivatkozott - az adott tárgyalási napot a törvényszék megismételte, így hatályon kívül helyezésnek IV. rendű terheltre nézve sem lenne helye, még abban az esetben sem, ha a bíróság a kérdéses napon őt érintő bizonyítást vett volna fel.

Ugyan csupán relatív eljárási szabálysértésként, de ennek kapcsán kifogásolta az I. rendű vádlott védője azt is, hogy a 2011. március 30. napján tartott tárgyaláson a tanács elnöke a tárgyalás megkezdése után - védenca személyi adatainak felvétele közben - szünetet rendelt el, majd a szünet után elmulasztotta újra számba venni a megjelenteket.

Ezzel azonban a bíróság semmilyen eljárási szabályt nem sértett meg. A megjelentek számbavételére ugyanis a Be. 281. § (1) bekezdése szerint a tárgyalás megnyitása - és nem a megkezdése - után kerül sor, annak megállapítása érdekében, hogy helye van-e a tárgyalás megtartásának. Emellett - ahogy arra a védő is utalt - a szünet után a tanács elnöke észlelte is, hogy a IV. rendű terhelt védője nincs a tárgyalóteremben.

Ugyancsak feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - a Be. 373. § (1) bekezdés II. d) pontja szerinti - eljárási szabálysértésként hivatkoztak a védők és a vádlottak arra, hogy ugyan a III. rendű vádlott védelmében helyettesként eljáró ügyvéd eljárásból történt kizárása után a bíróság az eljárást megismételte, azonban nem teljes körűen, mert bár ismételten megidézte az addig kihallgatott tanúkat, szakértőket, azonban őket nem hallgatta ki újra, csupán ismertette a tárgyalási jegyzőkönyvből azt, amit a jegyzőkönyv az általuk korábban elmondottként tartalmazott.

Megítélésük szerint így ugyancsak olyan személy - a védő - távollétében tartott a törvényszék tárgyalást, akinek jelenléte a tárgyaláson kötelező lett volna.

Ezen indítvány kapcsán ismételten utal arra a Kúria, hogy a másik terhelt érdekében előterjesztett védői indítványnak nincs helye, és mivel az I. és a II. rendű vádlott érdekében egyetlen tárgyalási napon sem járt el kizárt védő, ezt az eljárást a védők - ahogy a vádlottak sem - nem is kifogásolhatták.

Egyébként pedig alapvetően téves is ebben a körben a Be. 373. § (1) bekezdés II. d) pontjára történő hivatkozás, miután a bíróság észlelve, hogy a III. rendű vádlott védelmében kizárt védő járt el, a tárgyalást megismételte. A tárgyalás korábbi - a kizárt védő jelenlétében megtartott - részének megismétlése során, majd ezt követően pedig mindvégig törvényes védő látta el a III. rendű vádlott védelmét, a bíróság tehát nem olyan személy távollétében tartotta meg a tárgyalást, akinek a részvétele a törvény értelmében kötelező.

Mindebből következően ez a hivatkozás legfeljebb relatív eljárási szabálysértés megállapítására adhatna csak okot, azonban ez sem lenne megalapozott.

A Be. 287. § (4) bekezdése szerint a tárgyalás a tárgyalás anyagának ismertetésével is megismételhető. Ennek megtörténte után az ügyész, a vádlott és a védő észrevételeket tehet, és az ismertetés kiegészítését kérheti.

Ahogy pedig azt a Kúria a BKv 97. számú kollégiumi véleményében elvi éllel kifejtette: a tárgyalás megismétlése és előlről kezdése egymás szinonimái, és a megismétlés, az előlről kezdés a tárgyalás anyagának ismertetésével is megtörténhet.

Azaz az eljárás a tárgyalásról készült jegyzőkönyv ismertetésével - és nem felolvasásával - is megismételhető.

Nincs olyan szabály a büntetőeljárás törvényben, amire tekintettel a tárgyalást úgy kellene előlről kezdeni (megismételni), hogy az a már lefolytatott bizonyítás újrafelvételével járjon. A tárgyalás anyagának ismertetése egyenértékű a megismételt bizonyítással; ez a kiemelt és nem kiemelt jelentőségű ügyekre egyaránt vonatkozik.

Nem írja elő a törvény sem azt, hogy a bíróságnak ismételten meg kell idéznie és ki kell hallgatnia a tanúkat, meg kell hallgatnia a szakértőket, ahogy azt sem, hogy szó szerint fel kell olvasnia - és nem csupán ismertetnie - a korábban tett vallomásokat, előterjesztett szakvéleményeket.

Azaz a tárgyalási szak megismétlésére az eljárási szabályok megtartásával került sor; a Kúria ebben a kérdésben is maradéktalanul osztotta az ítélőtábla által kifejtetteket.

Emellett a megismételt tárgyaláson módjában állt az ügyésznek, a vádlottaknak és a védőknek az ismertetésre észrevételt tenni, további ismertetést kérni, és a jegyzőkönyv tanúsága szerint ezen jogukról az érintetteket a tanács elnöke tájékoztatta is.

Így a védekezés jogának csorbítására sem került sor.

További feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésként hivatkoztak a védők arra, hogy az első fokon eljáró tanács elnöke kizárt bíróként vett részt az ítélet meghozatalában, megismételve az első fokon eljáró bíróság tanácselnökének elfogultságára vonatkozóan korábban már kifejtett érveiket, és vitatva az ezzel kapcsolatban a másodfokú ítéletben rögzítetteket.

Az eljárás során azonban a számos esetben előterjesztett kizárási indítványt az eljáró bírói tanácsok minden esetben megvizsgálták, és a tanács elnökének kizárását megtagadták.

Ezen döntésekre figyelemmel az elsőfokú határozat meghozatalában nem vett részt kizárt bíró.

A védők és a fellebbezésüket írásban indokoló vádlottak is hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, és a Be. 373. § III. a) pontjára hivatkozással is kérték a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését.

A Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja szerint akkor valósul meg feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében a bíróság

az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

A Be. 258. §-ában előírtakra figyelemmel a bíróság indokolásában köteles számot adni a döntéshozatali tevékenységről, a felülbíráló bíróság pedig ezt köteles ellenőrizni, és amennyiben a megtámadott határozat indokolása oly mértékben hiányos, hogy abból nem állapítható meg, mire alapította a bíróság a döntését, és így megghiúsul az érdemi felülbírálat lehetősége, a határozatot hatályon kívül kell helyezni.

Ilyen hibát azonban a Kúria sem az elsőfokú, sem a másodfokú ítélet kapcsán nem észlelt.

Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének messzemenően és kimerítően eleget tett; emellett nem csupán a vád tárgyává tett tények, hanem a vádlottak és a védők által vitatott egyes bizonyítási eljárások és bizonyítási eszközök tekintetében is igen részletes és alapos bizonyítást folytatott le, az indokolásában erről is a szokásos mértéket meghaladóan, rendkívüli alapossággal számot adva.

A Kúria a kiterjedt bizonyításra figyelemmel messzemenően egyetértett azon ítéletszerkesztési megoldással is, hogy a bíróság először az általános bizonyítékokat vette számba, majd – akár részben meg is ismételve a korábban már kifejtetteket – tényállási pontonként áttekinthetően és a felülbírálatra alkalmas módon indokolta döntését.

A másodfokú bíróság pedig a fellebbezések valamennyi felvetésére részletesen reagálva és követhető módon, ugyancsak kifogástalanul, rendkívüli igényességgel fejtette ki álláspontját, indokolta saját döntését.

A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége és az értékelés eredménye egyébként is kívül esik a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag a határozatok megalapozottságának támadását jelenti, így nem az eljárási szabálysértések körében vizsgálendő.

Az előzőekben kifejtettekre tekintettel ezért a Kúria megállapította, hogy sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem valósított meg olyan eljárási szabálysértést, amely feltétlen hatályon kívül helyezést eredményezne, a vádlottak és a védők erre vonatkozó érvei nem megalapozottak.

Ezt meghaladóan a vádlottak és a védők számos, nagyrészt a nyomozás során elkövetett ún. relatív eljárási szabálysértésre is utaltak.

A Be. 348. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság - ha a törvény kivételt nem tesz - a fellebbezéssel megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálja felül, a Be. 387. § (1) bekezdése pedig a harmadfokú eljárásra vonatkozóan akként rendelkezik, hogy a harmadfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást - függetlenül attól, hogy ki fellebbezett - felülbírálja abból a szempontból, hogy az eljárási szabályokat az első, illetőleg a másodfokú eljárásban megtartották-e.

E szabályra figyelemmel - a védő érvelésével ellentétben - helytálló a Fővárosi Ítéltábla azon álláspontja, amely szerint a másodfokú eljárásban elsődlegesen nem a nyomozás során, hanem az elsőfokú bírósági eljárásban esetlegesen elkövetett szabálysértések vizsgálatának van helye.

Ebből következik egyébként az is, hogy a nyomozás során elkövetett esetleges eljárási szabálysértések nem vezetnek a törvényes vád hiányának a megállapításához sem (EBH.2012.B.31.).

Az ilyen eljárási szabálysértések - a vádemelést követően - kizárólag a bizonyítékok törvényességének vizsgálata során bírnak jelentőséggel.

A Kúria előrebocsátja, hogy valamennyi, a nyomozás során megvalósult, az elsőfokú bíróság által is észlelt és a másodfokú bíróság által is megvizsgált eljárási szabálysértésre vonatkozóan osztotta az első- és a másodfokú bíróság azon álláspontját, mely szerint azok nem eredményezték az adott bizonyítási eszköz kizárását.

Ennek kapcsán azonban külön is hangsúlyozza a következőket:

A nyomozás során előfordult eljárási szabálysértéseket akkor kell figyelembe venni, ha az első fokú bírósági eljárásra is kihatnak, és azokat az elsőfokú bíróság nem küszöbölte ki, vagy nem pótolta.

Kétségtelen, hogy a nyomozati szakban foganatosított házkutatások, lefoglalások és szemlék során a fellebbezésekben is sérelmezett, az elsőfokú ítéletben tételesen felsorolt eljárási szabálysértések megvalósultak.

Ezeket az eljárási szabálysértéseket azonban az elsőfokú bíróság kiküszöbölte.

A házkutatások, lefoglalások és szemlék kapcsán a nyomozó hatóság tagjait, a hatósági tanúkat, a sértetti képviselőket, egyéb érdekelteket tanúként többször is meghallgatta, pontosan tisztázva

az eljárási cselekmények menetét, és az azokról készült videofelvételeket levetítve, illetőleg fényképeket megtekintve és bemutatva foglalt állást abban, hogy a jegyzőkönyvekben, jelentésekben foglalt elírások, illetőleg eljárási szabálysértések ellenére a bűnjeljegyzésekben minden esetben az adott helyszínen lefoglalt bűnjelek szerepelnek-e, és azokat vizsgálták-e meg az eljárás során eljáró szakértők.

Ebben a körben az elsőfokú bíróság a tárgyalási szakban még újabb szakértői bizonyítást is elrendelt.

Azt pedig a rendelkezésre álló iratokból, fényképekből és videofelvételekből valamennyi vitatott házkutatás, helyszíni szemle, lefoglalás kapcsán egyértelműen megállapítható volt, hogy a lefoglalt, illetőleg megtalált bűnjelek fellelése és rögzítése milyen módon történt, és ezek voltak azok, amelyek vizsgálatra a szakértőkhöz kerültek.

Ezek az eljárási kifogások - a védők által sem vitatottan - egyébként is az ezen eljárási cselekmények során beszerzett bizonyítékok törvényes voltát vonták kétségbe.

Ugyancsak ebbe a körbe tartoznak az előkészítő ülésre, illetve ennek kapcsán az újabb szakértő kirendelésére vonatkozó védői indítványok figyelmen kívül hagyásával összefüggő érvek is.

Ahogy arra a védők utaltak, az újabb szakértő kötelező kirendelését eredményező indítvány megtételére a Be. valóban tartalmazott korábban határidőt. Azt azonban nem írta elő, hogy ennek az indítványnak a bíróság mikor köteles eleget tenni. Így ez a bíróságnak a bizonyítási eljárás befejezése előtt bármikor módjában állt; ezért nem mulasztott az első fokon eljáró bíróság, amikor az indítvány alapján még az előkészítő szakban nem rendelt ki más szakértőket az ügyben.

Miután pedig még tárgyalási szakban - 2011. július 13. napjával kezdődő hatállyal - hatályon kívül helyezte egy újabb törvény a Be.-nek a szakértő kötelező kirendelésére vonatkozó rendelkezését, és a büntetőeljárás során mindig a hatályos törvényi rendelkezések alapján kell eljárni, ezen időponttól kezdődően erre már nem is kötelezte a törvény a bíróságot.

Ennek ellenére - ahogy arra az ítéletábra helyesen rá is mutatott - a későbbekben a bíróság a DNS, a fegyverszakértői és a nyomszakértői vizsgálatok megismétlését el is rendelte.

Az I. rendű vádlott védője ugyancsak hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésekre hivatkozott a **X.helyszínen**, valamint **XI.helyszínen** lefolytatott bírói szemlékkel, valamint a

tanúk figyelmeztetésével kapcsolatban is, és ezekre tekintettel a Be. 399. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel a (3) bekezdésre alapozva az első és a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta.

Sérelmezte a védő az első fokon eljáró tanács elnöke által **X.helyszínen** és **XI.helyszínen** foganatosított bírói szemle, illetve kiküldött bíróként folytatott bizonyítás - tanúk meghallgatásának - mikéntjét is.

Emellett arra hivatkozott, hogy a tanúk figyelmeztetése nem felelt meg az eljárásjogi szabályoknak.

Ezen eljárási szabálysértésekre tekintettel is az első- és a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését indítványozta, azt ugyancsak a Be. 399. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel a (3) bekezdésére alapozva.

Ehhez védőtársai is csatlakoztak.

Ez utóbbi hivatkozás kapcsán megjegyzi a Kúria, hogy a Be. 399. § (3) bekezdése egyértelműen a (2) bekezdés a) pontjára, az pedig a 373. § (1) bekezdés II. vagy III. pontja szerinti, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésekre utal. Azt azonban a védő nem jelölte meg, hogy a törvényben felsorolt eljárási szabálysértések közül melyiket látta megvalósulni ezen eljárási cselekmények során.

A Be. 303. § (2) bekezdése teszi lehetővé a bírói szemlét akár hivatalból, akár indítványra, amit a (3) bekezdés szerint a bíróság kiküldött tagja is megtarthat. A 304. § (1) bekezdése szerint pedig a bíróság hivatásos tagja - mint kiküldött bíró - bizonyítást vehet fel tárgyaláson kívül is. A kiküldött bíró eljárásáról jegyzőkönyvet kell felvenni, amit a tárgyaláson fel kell olvasni.

Az első fokon eljáró tanács elnöke e szabályok megtartásával rendelte el a kifogásolt eljárási cselekményeket, azok lefolyása is szabályos volt, az ennek kapcsán az ítélőtábla által kifejtetteket (másodfokú határozat 108. oldala) a Kúria mindenben osztotta.

A tanúk kihallgatása kapcsán felvetettek sem foghattak helyt.

Ahogy arra az ítélőtábla is utalt: a tanúk kioktatása a kihallgatásukkor hatályos törvényi rendelkezéseknek túlnyomó részt, a jelenleg hatályos szabályoknak pedig maradéktalanul megfelelt. Emellett a következetes bírói gyakorlat szerint a tanúkat csak az olyan, a vallomástétel megtagadása kapcsán figyelembe veendő okokra kell kioktatni, amelyek rá nézve irányadóak lehetnek.

Nem sértett eljárási szabályt azzal sem a bíróság, hogy az I. rendű vádlottnak a nyomozás során tanúként tett vallomását - amit a bíróságon visszavont - bizonyítékként figyelembe vette.

A Be. 291. § (2) bekezdése szerint a vádlottnak a nyomozás során tanúként tett vallomása ismertethető, ha a tanúvallomásról készült jegyzőkönyvből a 85. § (3) bekezdésben meghatározott figyelmeztetés és az arra adott válasz kitűnik; a vádlottat az igazmondás kötelezettségére kioktatták, azaz a 85. § (3) bekezdése szerinti figyelmeztetés megtörtént, arra válaszolt is és azt a jegyzőkönyvben rögzítették.

A fent kifejtetteknek megfelelően mind az első, mind a másodfokú határozatot törvényesen lefolytatott első és másodfokú eljárás alapján hozták meg a bíróságok.

.-.-.-.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az iratok tartalma és helyes ténybeli következtetés útján kiegészítette, illetve helyesbítette; a kiegészítéssel, illetve helyesbítéssel azt már hiánytalannak és megalapozottnak találta és eljárásban irányadónak tekintette.

Az I. rendű vádlott védője arra hivatkozva, hogy a Be. 351. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kifogásolta, hogy az ítélet tábla az első fokon eljáró törvényszék által megállapított tényállás I. pontját az iratok alapján kiegészítette, illetve helyesbítette, mert álláspontja szerint ezzel túllépte a Be. 352. § (1) bekezdése a) pontja szerinti lehetőségét.

Ehhez védőtársai is csatlakoztak.

A védő által is felhívott jogszabályhely szerint a másodfokú bíróság határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az megalapozatlan. A megalapozatlanságot azonban a másodfokú bíróság kiküszöbölheti, ha a hiánytalan, illetve helyes tényállás az iratok tartalma alapján, illetve ténybeli következtetés vagy bizonyítás útján megállapítható.

Ennek részint nincsenek eljárásjogi korlátai - ilyet maga a védő sem jelölt meg -, részint pedig az ítélet tábla az elsőfokú ítéletben rögzített tényállást - valamennyi tényállási pontban - túlnyomó részt megalapozottnak találta, és az egyes tényállási pontok

kiegészítésére, illetve helyesbítésére csupán néhány, és nem is az egyes cselekmények lényegét érintő tény kapcsán került sor, az azok alapját képező iratokkal összhangban állóan.

Azaz a tényállás kiegészítése, illetve helyesbítése során az ítélet tábla törvényesen járt el.

.-.-.-

A bizonyítékok törvényességét vitató vádlotti és védői kifogások sem foghattak helyt.

A másodfokon eljáró ítélet tábla az ezzel kapcsolatban felmerült valamennyi kifogással minden részletre kiterjedően, kimerítően foglalkozott, és helytállóan cáfolta meg azokat.

A másodfellebbezések indokolásában kifejtettekkel szemben a Kúria osztotta az ítélet tábla azon álláspontját, amely szerint az egyes bizonyítási eszközök felkutatása, összegyűjtése kapcsán a nyomozás során elkövetett esetleges szabálytalanságok nem eredményezték automatikusan az így megszerzett bizonyítékok törvénysértő voltát, és erre tekintettel kirekesztésüket a tényállást megalapozó bizonyítékok köréből.

A Be. 77. § (1) bekezdésének megfelelően a bizonyítási eszközök felderítése, összegyűjtése, biztosítása és felhasználása során a törvény rendelkezéseit betartva kell eljárni. A Be. – a másodfokú bíróság által is felhívott – 78. §-ának (4) bekezdése szerint pedig az eljárási szabályok megsértésével beszerzett bizonyítási eszközökből származó tény akkor nem értékelhető bizonyítékként, ha azt a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők eljárási jogainak lényeges sérelmével szerezte be.

Az eljárás során nem került sor bizonyítási eszköz bűncselekmény útján történő beszerzésére.

A más tiltott módon történő megszerzés nem bűncselekmény útján történik, hanem olyan módon, amelyet ugyan a törvény tilt, azonban a tilalomhoz nem fűz egyértelműen eljárási jogkövetkezményt.

Ilyen kifogás érte – alaptalanul – pl. **1.számú** igazságügyi homogenetikus szakértő véleményének figyelembe vételét azzal, hogy ő már nem volt a Bűnügyi Szakértői és Kutató Intézet munkatársa. A szakértő azonban ugyan az eljárás egy szakaszában már valóban nem volt a BSZKI alkalmazottja, azonban szerepelt az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium névjegyzékben mint igazságügyi szakértő, azaz további szakértőkénti eljárásának nem volt akadálya.

Emellett a szakértő részvételét kifogásolta a II. rendű vádlott védője azért is, mert őt csak azt követően rendelték ki írásban szakértőként, hogy a vizsgálatot elvégezte, azaz álláspontja szerint kirendelés nélkül végezte azt el, és kifogásolta azt is, hogy a DNS-mintavétel nem a jogszabályban előírtaknak megfelelően történt.

A Be. 100. § (2) bekezdése szerint azonban a részvizsgálatot a szakértő kirendelő határozat nélkül, az ügyész vagy a nyomozó hatóság rendelkezése alapján is elvégezheti.

Ami pedig a DNS-mintavételt illeti: erre nézve is a bizonyítás törvényessége kapcsán kifejtettek az irányadók.

Amennyiben pedig valamely bizonyíték beszerzése törvénysértő volt, az azzal kapcsolatos bizonyítási eljárást az elsőfokú bíróság megismételte, illetve a törvénysértően beszerzett bizonyítékot a másodfokú bíróság mellőzte.

Így pl.- többek között - a kifogásolt DNS-vizsgálat miatt a törvényszék újabb szakértői bizonyítást rendelt el.

Ugyanígy - helyesen eljárva - mellőzte az ítéletábra a bizonyítékok köréből azokat a titkos adatszerzés során megismert adatokat, amelyeknek beszerzésére, illetve bizonyítékként történő felhasználására az ügyész nem tett indítványt.

A Be. 205. § (2) bekezdése szerint ugyanis az így beszerzett adatokat mindaddig, amíg az ügyész az adatszerzésről szóló jelentést nem csatolja az iratokhoz, csak az adatszerzést engedélyező bíró, az ügyész és a nyomozó hatóság, illetve ezek hivatali felettsége ismerheti meg, és a 206. § (1) bekezdésére figyelemmel a jelentést az ügyész akkor csatolja a nyomozati iratokhoz, ha azt bizonyítékként kívánja felhasználni. Ebből következően ügyészi indítvány hiányában azok nem is vehetőek bizonyítékként figyelembe.

Azaz a lefolytatott büntetőeljárás kapcsán bizonyíték tiltott módon történő megszerzése, a tilalom megsértése sem volt megállapítható.

Nem vitás az sem, hogy a bizonyítási eljárás során a törvényesség elve mellett a tisztességes eljárás követelményeinek is mindvégig érvényesülnie kell.

A sérelmezett bizonyítás azonban nem járt a résztvevők eljárási jogainak lényeges sérelmével, korlátozásával sem. Ennek a megállapítására egyébként akkor kerülhetett volna sor, ha a beszerzett bizonyítékok önmagukban ugyan nem minősülnének törvénysértőnek, de annak kapcsán az eljárás résztvevői a

bizonyítási eljárásban nem gyakorolhatták volna az őket megillető jogokat.

Töretlen azonban a bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy a technikai jellegű hibák nem, csupán a lényeges eljárási jogok sérelme tekinthető ilyennek.

Azaz a Be. 87. § (4) bekezdésében írt tilalmat szorosan kell értelmezni. A magyar büntetőeljárási törvény - hasonlóan a kontinentális országokéhoz - fenntartással kezeli az angolszász joggyakorlatban honos, ún. mérgezett fa gyümölcse-elvet, és általában nem tekinti más tiltott módon, vagy a részvevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával szerzettnek a normasértéssel lefolytatott eljárási cselekmény során megszerzett bizonyítási eszközökből származó bizonyítékot.

Ebből következően a nyomozási cselekmények - így a házkutatás vagy a lefoglalás során - készült jegyzőkönyvek szövegének pontatlanságai, amelyek egyébként ellenőrizhetőek, kijavíthatók vagy kiegészíthetőek - rendszerint nem szolgálhatnak hivatkozási alapul arra, hogy az érintettek eljárási jogait lényegesen megsértették.

Ezeket a pontatlanságokat, hiányosságokat egyébként az elsőfokú bíróság minden esetben kiküszöbölte, és kizárólag olyan bizonyítási eszközökből származó tényeket vett figyelembe bizonyítékként, amelyekkel kapcsolatban akkor, ha kétség merült fel, igen részletes és alapos bizonyítást folytatott le azok törvényességét illetően.

Így az elsőfokú bíróság által elrendelt bizonyítás alapján a megjelölt és sérelmezett nyomozati eljárási cselekmények lefolyása pontosan rekonstruálható volt, ekként az is, hogy milyen módon került sor a tárgyi bizonyítási eszközként szolgáló és a vádlottak által használt fegyverek és egyéb ingóságok megtalálására, a nyomok rögzítésére.

A Kúria tehát nem észlelt olyan súlyú eljárási szabálysértést, amely miatt - figyelemmel a Be. 78. § (4) bekezdésére - kétségbe vonható lenne az eljárás egészének tisztességes volta.

A bírói gyakorlat egyébként is következetes abban, hogy a bizonyítás törvényességére és a bizonyítékok értékelésére vonatkozó rendelkezések megsértése csak abban az esetben eredményezheti valamely eljárási cselekménynek a figyelmen kívül hagyását vagy a megtámadott határozat hatályon kívül helyezését, ha az az ítéletet lényegesen befolyásolta. Ezért az, ha a nyomozó hatóság az eljárása során az eljárás alá vont személy védekezési jogával összefüggésbe nem hozható, az ügyvitel körébe tartozó alaki szabálytalanságot valósít meg, nem teszi kizárttá az így beszerzett bizonyíték

értékelhetőségét, és nem minősül olyan eljárási szabálysértésnek sem, amely a határozat meghozatalát lényegesen befolyásolta (BH 1996.246.).

A helyszíni szemlékkel, illetőleg a házkutatásokkal kapcsolatban a Kúria rámutat a következőkre is:

A Be. 151. § (2) bekezdés a) pontja ugyan úgy rendelkezik, hogy a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság elrendeli annak a dolognak a lefoglalását, amely bizonyítási eszköz, azonban nem tartalmaz előírást arra vonatkozóan, hogy kizárólag a lefoglalt bűnjelek lehetnek a bizonyítás eszközei.

A felülbírált ügyben a nyomozás során a szakértők kétségtelenül vizsgáltak olyan bűnjeleket is, amelyek lefoglalására formailag nem került sor. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az ebből származó bizonyíték megszerzése a Be. 78. § (4) bekezdésében foglaltak sérelmével történt. A lefoglalási határozattal nem érintett egyes tárgyi bizonyítási eszközök sorsa ugyanis az eljárás során mindvégig nyomon követhető volt. Így a megtalált tárgyak későbbi azonosíthatóságát biztosították az eljárási cselekményen készített kép- és videofelvételek, azaz a szakértői vizsgálatok kapcsán is ellenőrizni lehetett, hogy a felhasznált bizonyítási eszközök azonosak-e a hatóság által megtalált tárgyi bizonyítási eszközökkel, és a nyomozó hatóság minden esetben azokat továbbította-e a szakértőkhöz.

Ahol pedig fényképfelvételt, illetve videofelvételt a nyomozás során nem készítettek, a lefoglalt bűnjeleket a jegyzőkönyvben egyedi azonosításra alkalmas módon megjelölték, miként azt is, hogy az adott tárgy honnan került elő. Az ilyen esetben így a jegyzőkönyvből nyomon követhető volt az eljárási cselekmény menete.

Emellett a szakértőt kirendelő határozatok is rögzítették, hogy a helyszíni szemle során megtalált tárgyakat adták át a szakértőknek vizsgálatra.

Az elsőfokú bíróság ellenőrizte, hogy az egyébként alakilag hibás, valamely eljárási cselekmény kapcsán rögzített jegyzőkönyv vagy okirat tartalma valós-e, mégpedig nem csupán a videofelvételek lejátszásával és fényképek megtekintésével, hanem az érintett személyek tanúkénti kihallgatásával is.

Végül az elsőfokú bíróság igen nagy alaposággal foglalkozott az egyes bűnjelek (lőszermaradványok) összekeveredésének kérdésével, és az ezzel kapcsolatos állásfoglalásával - ahogy a másodfokú bíróság is - a Kúria egyetértett.

Mindezek alapján - osztva az eljárási bíróságok erre vonatkozó érveit

- a Kúria nem észlelt olyan bizonyítékot, amelyet - az ítéletábra által kirekesztett bizonyítékon túl - bűncselekmény útján, más tiltott módon, vagy a résztvevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával szereztek volna meg, így nem kellett bizonyítási eszközöket, illetve bizonyítékokat kirekeszteni, és nem kerülhetett sor erre figyelemmel megalapozatlanság megállapítására sem.

Észlelte ugyanakkor a Kúria, hogy a másodfokú bíróság ítéletének indokolásában (138. oldal 5. bekezdés) tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a tényállás II. pontja szerinti, a II.helyszínű menekülttábor lakói ellen elkövetett bűncselekmény kapcsán a helyszíni szemlén **II.számú** igazságügyi fegyverszakértő mint szaktanácsadó működött közre.

Ennek nem azért van jelentősége - miként arra a terhelti észrevétel utalt -, hogy megtörtént-e a szakértő törvény szerinti figyelmeztetése, hanem azért, mert a Be. 103. § (1) bekezdés g) pontja szerint szakértőként nem járhat el az, akit az ügyben szaktanácsadóként vettek igénybe.

Erre figyelemmel pedig **II.számú** igazságügyi szakértő szakvéleménye sem lett volna figyelembe vehető bizonyítékként akkor, ha valóban részt vett a nyomozásban mint szaktanácsadó.

A szemle-jegyzőkönyv (nyomozati iratok 55. kötetének 65. oldala) szerint azonban a 2008. június 2. napján a II.helyszínű menekülttáborban tartott folytatólagos szemlén **II.számú** nem szaktanácsadóként, hanem igazságügyi fegyverszakértőként volt jelen. A jegyzőkönyv 2. oldala azt tartalmazza, hogy a nyomozó hatóság tagja ismertette a tanú, a szakértő jogait és kötelezettségeit; szaktanácsadóról nincs szó. A jegyzőkönyv szerint egyébként a szemlebizottság azért érkezett a helyszínre, hogy megállapítsa a lőirányt. Azaz a nyomozó hatóság a szakértőt nem a bizonyítási eszközök felkutatása, megszerzése, összegyűjtése vagy rögzítése érdekében - a Be. 182. § (1) bekezdése által nyújtott lehetőséggel élve - mint szaktanácsadót vette igénybe.

A Be. 177. §-a szerint a nyomozó hatóság bizonyítási cselekményeket, így szemlét rendelhet el; a 119. § (1) bekezdése szerint pedig a szemlén szakértő is jelen lehet. A 100. § (2) bekezdése szerint pedig - ahogy arra már az előzőekben a Kúria utalt - akkor, ha a szakvélemény elkészítéséhez sürgős részvizsgálat szükséges, a vizsgálat kirendelő határozat nélkül, a nyomozó hatóság vagy az ügyész szóbeli rendelkezése alapján is elvégezhető.

A jelenlévő **II.számú** igazságügyi fegyverszakértő - aki a hivatkozott jegyzőkönyv 3. oldalán rögzítettek szerint is mint szakértő nyilatkozott - egyértelműen szakértőként volt jelen annak

érdekében, hogy a szakértői véleményéhez szükséges részvizsgálatot a szóbeli kirendelés alapján elvégezze.

Azaz a **II.helyszínű** menekülttábor területén lefolytatott helyszíni szemle során **II.számú** igazságügyi fegyverszakértő szakértőként nem volt kizárt, és az általa készített szakvélemény törvényes bizonyítékként volt felhasználható.

Emellett mind a nyomozás során, mind a bírósági eljárásban ismételt fegyverszakértői vizsgálat elrendelésére került sor, így a megállapított tényállást a **II.számú** igazságügyi fegyverszakértő véleményének mellőzése esetén is megfelelő bizonyíték támasztaná alá.

.-.-.-.

A vádlottak és védők vitatták a **IX.helyszínen, X.helyszínen, a II.helyszínű** menekülttábornál és **V.helyszínen** elkövetett bűncselekményekkel összefüggő tényállások megalapozottságát.

A **IX.helyszíni** cselekménnyel kapcsolatban arra utaltak, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság túlzott mértékben megváltoztatta ahelyett, hogy az ítéletet megalapozatlansága miatt hatályon kívül helyezte volna, a többi tényállási pont kapcsán pedig a korábban előterjesztett álláspontjukat fenntartva a bizonyítékok között fellelhető ellentmondásokra és lényegében arra hivatkoztak, hogy az eljáró bíróságok kétséget kizáróan nem bizonyított tényeket értékeltek védencük terhére.

A III. rendű vádlott és védője fellebbezésének indokolásában lényegében mind az eljárási szabálysértések, mind a tényállás megalapozottsága kapcsán ugyancsak arra hivatkoztak, hogy a vádlott ellen olyan bizonyíték nem merült fel, amely kétséget kizáróan bizonyítaná bűnösségét a romák elleni bűncselekmény-sorozatban, az ellene szóló terhelt-társi vallomások ellentmondásosak, azokat egyéb bizonyítékok nem támasztják alá, illetve azokat ténylegesen cáfolják is.

Utaltak arra, hogy a DNS-mintákon alapuló bizonyítékok nem alapozzák meg bűnösségét, és a többi hellyel kapcsolatban (**III.helyszín, IV.helyszín, IX.helyszín**) neki tulajdonított fegyvert nem is tudták beazonosítani, ezért az elítélése nem bizonyítékokon, hanem feltételezéseken nyugszik.

A Kúria a tényállás megalapozottságát érintő vádlotti és védői érveket sem találta alaposnak.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozottságát a másodfokú bíróság részletekbe menően, tényállási pontonként

külön-külön vizsgálta, és ahol indokoltnak találta, ott azt helyesbítette, illetve kiegészítette. A tényállás kiegészítésére, illetve helyesbítésére egyébként csak kisebb mértékben került sor, és nem is érintette a tényállás egészét, a vádlottak bűnösségének megállapítását.

Az **I.helyszínen** elkövetett cselekmény (tényállás I. pontja) kapcsán pedig a vádlottak bűnösségének a személyi szabadság megsértésében történő megállapítása - szemben a fellebbezésekben kifejtettekkel - nem a másodfokú bíróság által fogatosított kiegészítésen, illetve helyesbítésen, hanem az elsőfokú bíróság által rögzített tényeken alapult; a negyedik, ismeretlen személyre történő utalás mellőzése ugyanis a vádlottak cselekvőségét nem érintette.

Ahogy arra a Kúria az előzőekben már utalt, az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget téve adott számot arról, hogy az egyes bizonyítékokat miként értékelte.

A Be. 351. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan.

Miután pedig az elsőfokú bíróság túlnyomó részt megalapozott tényállást állapított meg, ami a másodfokú bíróság kiegészítésével, illetve helyesbítésével teljes egészében megalapozottá vált, és bizonyíték-mérlegelő tevékenységéről hiánytalanul számot is adott, a másodfokú bíróság törvényesen alapította az elsőfokú bíróság által megállapított, illetve a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja alapján általa pontosított tényállásra a maga döntését.

Erre figyelemmel a tényállás támadása nem vezethetett eredményre a harmadfokú eljárásban sem.

Kétségtelen, hogy a vádlottak bűnösségének megállapítása részben közvetett bizonyítékokon alapult. Ez azonban önmagában nem jelenti a tényállás megalapozatlanságát, és nem vezethet az ítéletek hatályon kívül helyezéséhez.

Töretlen a bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy a tényállás megállapítása szempontjából a közvetett bizonyíték valamely tény bizonyítására akkor alkalmas, ha az azzal bizonyítandó tényen kívül minden más tény lehetősége kizárt. Ezért akkor, ha az ügyben a bűnösség irányába mutató közvetlen bizonyíték nincs, és a rendelkezésre álló közvetett terhelő bizonyítékok kétséget kizáró módon csak arra engednek következtetni, hogy a bűncselekményt a vádlottak is elkövethették, de a terhelő adatok alapján a vádlottak tagadását megcáfolni nem lehet, és további bizonyítékok beszerzésére nincs mód, a vádlottakat az ellenük emelt vád alól bizonyítottság hiányában fel kell menteni (BH 2003.145.).

A bizonyítékok bíróság által történő értékelésének egyébként lehetséges módja az is, hogy a bíróság a bizonyítékok egyes - általában más bizonyítékokkal is megerősített - részeit irányadónak tekinti a tényállás megállapítása során, míg az olyan részeit, amelyek más bizonyítékokkal ellentétesek, figyelmen kívül hagyja. Mindez nem érinti a mérlegelési tevékenység perrendszerű voltát.

Az eljáró bíróságok helyesen utaltak arra, hogy a vádlottak védekezése részint számos ellentmondást tartalmazott, és ugyanakkor számos esetben az ésszerű gondolkodással ellentétben állt.

Különösen a IV. rendű vádlott vallomása tartalmazott igaz és valótlan állításokat.

A bíróságok törvényesen jártak el, amikor a tényállás megállapítása során a bizonyítékokkal alá nem támasztott terhelti védekezéseket elvetették, míg az egyéb bizonyítékokkal alátámasztott részeit valóban fogadták el, és mind az első-, mind a másodfokú bíróság részletesen, valamennyi szóba jöhető bizonyíték kapcsán számot adott arról, hogy azokból a tényállás megállapítása során mit vett figyelembe, illetve mely részét hagyta figyelmen kívül.

Az elsőfokú bíróság tényállási pontonként felsorakoztatta a vádlottak tagadását megcáfoló bizonyítékokat, és lefolytatta azt a bizonyítást is, amelyek a nyomozás során beszerzett bizonyítékok törvényes voltát igazolják. A bizonyítékokat a logika szabályainak megfelelően értékelte, és azok értékeléséről - még a szükséges mértéket meghaladóan is - számot adott.

Miután a felülbírált ügyben az elsőfokú bíróság által részletesen, példamutató módon értékelt valamennyi bizonyíték a vádlottak bűnösségét támasztotta alá, az ítélet megalapozatlansági okból történő hatályon kívül helyezése szóba sem kerülhetett.

A Kúria annak előre bocsátása mellett, hogy osztotta a másodfokú bíróság tényállással kapcsolatos indokolását, kiemeli az alábbiakat:

A tényállás I. pontjában rögzített, az **I.helyszínen** elkövetett cselekmény kapcsán az elsőfokú bíróság a ténybeli következtetés módszerével vezette le a cselekmény megvalósulásának valamennyi mozzanatát, részletesen adott számot az ezt alátámasztó bizonyítékokról.

Ahogy arra a Kúria már utalt, a Be. 78. § (1) bekezdése alapján a büntetőeljárásban szabadon felhasználható a törvényben meghatározott minden bizonyítási eszköz, és szabadon alkalmazható minden bizonyítási eljárás.

A fellebbezések kapcsán kifejtettekkel szemben ugyanakkor nincs a törvénynek kötelező előírása arra vonatkozóan, hogy kiskorú tanúk vallomásának értékeléséhez gyermekpszichológus-szakértőt kellene igénybe venni, ahogy arra sem, hogy kizárólag kategorikus megállapításokat tartalmazó szakértői véleményt lehetne elfogadni.

A valószínűségi szakértői vélemény is elfogadható, ha a rendelkezésre állnak olyan egyéb bizonyítékok, amelyek az abban foglaltakat alátámasztják.

A rablás bűncselekménye kapcsán pedig az elsőfokú bíróság az ezzel kapcsolatos indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget téve felsorakoztatta azon bizonyítékokat, amelyek alapján a tényállást megállapította, kizárva a vádlottak által előadottakat. A fesztövással és a ragasztószalaggal kapcsolatos bizonyítékokat helytállóan értékelte, és minderre tekintettel más következtetésre, mint a vádlottak bűnösségére a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem lehetett jutni.

A fellebbezési érvekkel szembe a **IX.helyszínen** elkövetett bűncselekmény kapcsán (tényállás IX. pontja) sem lehetett arra következtetni, hogy a felhasznált bizonyítékokat bármilyen módon manipulálták volna.

Kétségtelen ugyan, hogy a helyszínen az éjszaka lefolytatott közigazgatási helyszíni szemle során a lőszerhüvelyeket nem találták meg. Ezzel kapcsolatban azonban **Tanúl.** egyértelművé tette, hogy az éjszaka lefolytatott helyszíni szemlét - a tűzoltóság, a mentők, valamint az ügyeletes orvos utóbb tévesnek bizonyult megállapításai folytán - a közigazgatási eljárás szabályai szerint folytatták le, melynek során két-három méterre távolodtak csak el a leégett lakóház falaitól (300. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 958. oldal). Csak ezt követően, immár fényes nappal került sor a lőszerhüvelyek megtalálását követően a büntetőeljárási szabályoknak megfelelő helyszíni szemlére, és ekkor azt területileg is kiterjesztve nem csupán a lőszerhüvelyeket, hanem az egyéb nyomokat is rögzítették.

Azzal kapcsolatban pedig, hogy a löszerek milyen nyomokat hagyhattak a hóban, az elsőfokú bíróság részletes bizonyítást folytatott le; ennek alapján figyelembe vette a szemlebizottság vezetőjének vallomását, aki - megerősítve a **Tanúl.** által előadottakat - utalt arra, hogy a bűnügyi helyszínelés szabályai szerint eljárva a hüvelyeket már 15-20 méter sugarú körben találták meg.

A rendelkezésre álló iratok szerint a fellelt hüvelyek körül érintetlen volt a hó, a helyszínt sem a helyszíni szemlét

közvetlenül megelőzően, sem az éjszaka során folyt oltási és mentési munkálatok során nem járták össze, és erre figyelemmel - pontosan az éjszaka esett hó alapján - egyértelmű volt, hogy a lőszerhüvelyek utóbb nem kerülhettek a helyszínre.

Emellett nyilvánvaló, hogy egy ismeretlen elkövetőkkel szemben folytatott nyomozás során másképp, mint ahogy azt a tényállás tartalmazza, a vádlottakkal, illetőleg az általuk használt fegyverekkel kapcsolatba hozható bizonyítékok nem kerülhettek a bűncselekmény helyszínére.

Ez egyébként nem csak a **IX.helyszínen**, hanem a többi helyszínen elkövetett bűncselekmény kapcsán is irányadó.

A közvetett bizonyítékoknak kiemelt jelentősége volt a **X.helyszínen** elkövetett cselekmény vonatkozásában (tényállás X. pont).

Az eljáró bíróságok azonban ezen cselekményre nézve is számba vettek valamennyi bizonyítékot, és megindokolták, hogy a megállapítható tények miatt vezettek az érintett vádlottak bűnösségének megállapításához.

Ezen tényállási pont kapcsán a Kúria utal arra is, hogy - szemben az I. rendű vádlott által előterjesztett védekezéssel - **III.számú** és **IV.számú** fegyverszakértők véleménye alapján megállapíthatóan a bűncselekmény eszközeként használt golyós vadászfegyverre szerelt Swarovski típusú távcsövön keresztül a célszemély látható volt; ez az eszköz alkalmas volt a bűncselekmény idején fennálló látási viszonyok között is arra, hogy akár 100-150 méterről is észlelje az elkövető a sértettet.

A szakértők véleményét megerősítette a fegyver tulajdonosa, **sértett2.** is, aki szerint a Swarovski típusú látcsővel csupán teljes sötétben nem lehet látni, míg egy kis hó vagy holdfény melletti vadászat során egész jól lehet vele látni.

Az elsőfokú bíróság nem csupán a terhelő bizonyítékokat értékelte, hanem a kétséges tényeket is megvizsgálta, és azokat okszerű mérlegeléssel, a logika szabályainak megfelelően zárta ki.

Mindezekre figyelemmel - az irányadó tényállás alapján - az eljáró bíróságok megalapozott következtetést vontak le a vádlottak bűnösségére.

.-.-.-.

A cselekmények minősítése kapcsán a Kúria mindenben osztotta az ítéletábra álláspontját.

A személyi szabadság megsértésének büntettével kapcsolatban a Kúria már kifejtette véleményét a másodfellebbezés joghatályossága kapcsán.

A védők - megismételve az alapeljárásban kifejtetteket - a **II.helyszínű** menekülttáborban, a **III.helyszínen**, a **IV.helyszínen**, az **V.helyszínen** és a **VI.helyszínen** elkövetett bűncselekmények kapcsán arra hivatkoztak, hogy a cselekmények nem alkalmasak az emberölés büntettének megállapítására, azok kizárólag az 1978. évi IV. törvény 171. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő foglalkozás körében elkövetett szándékos veszélyeztetés büntettének megállapítására adnak alapot, figyelemmel a felhívott törvényhely (4) bekezdésében foglalt értelmező rendelkezésre, amely szerint foglalkozási szabályok a lőfegyver használatára és kezelésére vonatkozó szabályok is.

Eseti döntésekre is utalva hivatkoztak arra, miszerint a megjelölt öt cselekmény elkövetői azzal, hogy fegyverrel, idegen lakóházra lőttek, és Molotov-koktélt dobtak, szándékosan megszegték a fegyverkezelésre vonatkozó szabályokat, szándékos veszélyhelyzetet idéztek elő.

A Kúria a védők által hivatkozottakkal szemben ezen bűncselekmények kapcsán is az ítéletábra álláspontját tartotta helyesnek.

Az 1978. évi IV. törvény 171. § (1) bekezdése szerint a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétségét az követi el, aki a foglalkozása szabályainak megszegésével más vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét gondatlanságból közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi sértést okoz, míg a (3) bekezdés szerint a szándékos veszélyeztetés büntettét az követi el, aki a közvetlen veszélyt szándékosan idézi elő.

Az idézett 191. § (4) bekezdése szerint e szakasz alkalmazásával foglalkozási szabályok a lőfegyver használatára és kezelésére vonatkozó szabályok is; azaz az értelmező rendelkezés alapján a lőfegyver kezelésére és használatára vonatkozó szabályok kétségtelenül mindenkire nézve foglalkozási szabálynak minősülnek.

Nem vitásan lövés leadásával is el lehet követni az adott bűncselekményt, ami akkor, ha véletlen elsülés következménye volt, a gondatlan veszélyeztetés, ha pedig nem célzott, de a passzív alany irányában leadott volt, a szándékos veszélyeztetés megállapítását is megalapozhatja. A lőfegyverrel elkövetett veszélyeztetés azonban többnyire akkor minősül szándékosan elkövetettnek, ha a lőfegyver kezelésére vonatkozó szabályok szándékos megszegésén túlmenően a lövésnek az életet vagy testi épséget veszélyeztető módon történő leadása is szándékosan történik.

A lőfegyver használata azonban nem azonosítható a fegyverek tartására, tárolására, illetve kezelésére vonatkozó szabályokkal.

A kialakult bírói gyakorlat szerint a foglalkozás körében elkövetett szándékos veszélyeztetés tényállási elemeként meghatározott közvetlen veszély előidézése alatt a lőfegyverrel elkövetett veszélyeztetés esetén a lövés leadásához szükséges tevékenység kifejtése értendő, mivel önmagában a fegyverkezelési szabályok gondatlan vagy szándékos megszegése általában nem hoz létre közvetlen veszélyt. A fegyver kezelésére vonatkozó szabályok szándékos megszegéséből sem következik azonban önmagában az, hogy a cselekmény foglalkozás körében elkövetett szándékos veszélyeztetést valósítana meg (BH 1991.464.).

A védelem által hivatkozott eseti döntések lényegében eltérő tényálláson alapulnak.

Így pl. a 2005. évi 94. IH alatt közzétett ügyben – ahogy arra maga a védő is hivatkozott – az elkövető a sértett irányába célratartás nélkül lőtt. A BH 2004.168. szám alatt közzétett döntés indokolása pedig egyértelműen utal arra, hogy az ott leírt tényállás körében nem voltak meghatározhatóak pontosan: a sértettektől milyen távolságra csapódtak be a lövedékek.

A bűncselekmények elhatárolása körében elsősorban annak van jelentősége, hogy az elkövető szándéka a sértett életének kioltására vagy testi épségének megsértésére irányult-e. A szándékos emberölés és a szándékos testi sértés esetén az elkövető tudatának át kell fognia a halál vagy a testi sérülés bekövetkezésének lehetőségét, és a következményt kívánva vagy ebbe belenyugodva kell az elkövetési magatartást tanúsítania.

A felülbírált ügyben mind az első-, mind a másodfokú bíróság részletesen indokolta azt, hogy mely bizonyítékok alapján következtettek a vádlottak emberölési szándékára, illetve mely körülményekre tekintettel kellett átfognia tudatuknak azt a tényt, hogy az általuk leadott lövések irányában emberek tartózkodnak.

Az elsőfokú bíróság hibátlan indokolással mutatott rá arra is, hogy egyes tényállási pontok esetében miből következtetett az élet elleni bűncselekmény kapcsán a vádlottak eshetőleges szándékára, és érveivel a másodfokú bíróság mellett a Kúria is egyetértett.

Az eljáró bíróságok azt is részletesen kifejtették, hogy a vádlottaknak miből kellett tudniuk: a lövések irányában élő személyek lehetnek.

A teljesség kedvéért megjegyzi a Kúria a következőket is:

Az I. rendű vádlott nyomozati kihallgatása során a **III.helyszínen** elkövetett bűncselekménnyel kapcsolatban maga hivatkozott arra, hogy látta: emberek vannak a házak udvarán, ennek ellenére az ott lévő épületekre mindhárman lövéseket adtak le (nyomozati irat 45. kötet 2111. oldal).

A szakértői véleményekre, valamint a helyszíni szemléken készült jegyzőkönyvekre alapozva a tényállás minden esetben pontosan tartalmazza a lövedékek becsapódási helyét, valamint azt, hogy az a talaj szintjétől milyen magasságban ért célba. Ezekből pedig egyértelműen megállapítható, hogy valamennyi lövés a földfelszín felett és egy átlagos ember magassága alatt csapódott be, azaz alkalmas volt arra, hogy élő személyt eltaláljon.

Azon tényállási pontok kapcsán pedig, melyekben a sértettek halála ténylegesen bekövetkezett, nem helytálló az előre kiterveltség kizárására vonatkozó indítvány sem.

Mind a természetes, mind a törvényi egységet alkotó cselekmények egységes jogi értékelést vonnak maguk után; a minősítés a legsúlyosabban fenyegetett, illetve a leghátrányosabb következményekkel járó részcselekményhez igazodik (BH 1993.72.). Ezen egységes értékelésnek a cselekmény megnevezéséből is ki kell tűnnie, és a másodfokú bíróság is erre figyelemmel pontosította - helyesen - a cselekmény minősítését.

Erre figyelemmel törvényes a több emberen elkövetettségre tekintettel egységként értékelt élet elleni cselekmény előre kitervelten elkövetettkénti minősítése, ahogy a további minősítő körülmények megállapítása is.

A lőfegyverekkel és lőszerekkel kapcsolatos bűncselekmények minősítése kapcsán is osztotta a Kúria a Fővárosi Ítéltábla álláspontját; az abban írt helytálló indokokra figyelemmel a minősítés-változtatás szóba sem jöhetett.

Mindezek alapján a Kúria nem csupán a megtámadott ítéletek hatályon kívül helyezésére, hanem a minősítés megváltoztatására sem látott törvényes lehetőséget.

.-.-.-.

Az eljárt bíróságok a büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket hiánytalanul feltárták és azokat súlyuknak megfelelően értékelték.

A vádlottak többszörösen minősülő, azaz előre kitervelten, aljas indokból, különös kegyetlenséggel, több emberen, tizennegyedik életévét be nem töltött, illetve védekezésre képtelen személy

sérelmére követtek el élet elleni, sorozat-jellegű bűncselekményt, ami hat ember - közöttük egy négy éves kisgyermek - életének kioltásával járt és emellett két személynek, közülük egy gyermekkorúnak maradandó fogyatékossgot és súlyos egészségromlást okozott. Több részcsselekmény során házakat gyújtottak fel, és csak a véletlenül múlt, hogy számos további ember - köztük több gyermekkorú - nem halt meg, illetve nem szenvedett súlyos sérülést.

Az ezt a cselekmény-sorozatot bünszervezetben elkövető vádlottakkal szemben más joghátrány, mint a legsúlyosabb, azaz életfogytig tartó szabadságvesztés szóba sem kerülhetett.

Emellett a terhükre további bűncselekmények megállapítására is sor került.

A velük szemben kiszabott fő- és mellékbüntetés mindenképpen szükséges az 1978. évi IV. törvény 37. §-ában megfogalmazott büntetési célok eléréséhez, az arányban áll az elkövetett cselekmények rendkívüli súlya mellett a vádlottak elvetemültségére tekintettel a személyükben rejlő rendkívüli társadalomra veszélyességgel.

Törvényes a terheltek kizárása a feltételes szabadság kedvezményéből is.

A Kúria ezért a másodfokú bíróság ítéletét - a Be. 393. §-a szerinti nyilvános ülésen - a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta.

A bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezés a Be. 385. §-ára figyelemmel a Be. 381. § (1) bekezdésén alapul.

A fellebbezés kizárására vonatkozó rendelkezés a Be. 3. § (4) bekezdésén, a felülvizsgálat kizártságára vonatkozó rendelkezés pedig a Be. 416. § (4) bekezdésén alapul.

Budapest, 2016. január 12.

Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, Dr. Soós László s.k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.399/2014/61. számú ítélete az I. rendű, a Zoltán II. rendű és a III. rendű vádlottakra vonatkozó részében a Kúria Bhar.I.1320/2015/47. számú végzésével 2016. január 12. napjával kezdődő hatállyal jogerős és végrehajtható.

Dr. Mészár Róza s.k.

a tanács elnöke

*A kiadmány hitelével:
TóthLné
bíróági tisztviselő*